

JAARVERSLAG 2019

Rekenkamercommissie

Waterschap Zuiderzeeland

INHOUDSOPGAVE

	Voorwoord voorzitter	3
1.	Jaarverslag 2019	
1.1	<i>Inleiding</i>	4
1.2	<i>Wat hebben we gedaan in 2019?</i>	5
1.3	<i>Wat heeft het gekost?</i>	8
2.	Navolging eerder aangeboden RKC-onderzoeken	
2.1	Navolging Vergunningverlening en handhaving	9
2.2	Navolging Investeringsprojecten	9
2.3	Navolging Literatuurstudie Verbonden partijen	10
2.4	Navolging Samenwerking tussen het Waterschap en gebiedspartners	10
	Bijlage 1	
	<i>Missie en taak van de Rekenkamercommissie</i>	11
	Bijlage 2	
	<i>Publicaties van de Rekenkamercommissie</i>	12

VOORWOORD VOORZITTER

De Rekenkamercommissie Waterschap Zuiderzeeland (RKC) heeft begin 2019 twee onderzoeken aangeboden aan de AV die in 2018 waren opgestart. Ook heeft de RKC in 2019 twee nieuwe onderzoeken opgestart, die beiden zijn aangeboden aan de AV. In dit jaarverslag worden deze activiteiten beschreven.

De twee in 2019 gestarte onderzoeken zijn conform het in 2018 herziene protocol uitgevoerd. De ervaringen met het nieuwe protocol zijn overwegend positief, maar de lange doorlooptijd behoort helaas nog niet tot het verleden. Dit heeft verschillende redenen, waarbij ook de procedure van aanleveren van stukken aan de AV een rol speelt.

De RKC realiseert zich dat zij van de organisatie en het college van DenH veel tijd en aandacht vraagt gedurende de uitvoering van de onderzoeken en bij het controleren van de resultaten. Vanaf deze plek wil zij daarvoor haar dank uitspreken voor hun bereidwillige medewerking aan onze onderzoeken.

Martha Buitenkamp
Voorzitter

JAARVERSLAG 2019

1.1 Inleiding

De Rekenkamercommissie legt in het jaarverslag 2019 verantwoording af over haar werkzaamheden.

Het doel van de Rekenkamercommissie (RKC) is om door middel van onderzoeken inzicht te bieden in de prestaties van Waterschap Zuiderzeeland als geheel en waar mogelijk aanbevelingen te formuleren voor de toekomst. Zij doet daartoe de AV aanbevelingen die zijn gebaseerd op onderzoek. Zij richt haar onderzoek op die beleidsterreinen en die aspecten van de bedrijfsvoering van het Waterschap waarop zij risico's voor de doeltreffendheid en doelmatigheid ziet en waar de meerwaarde van rekenkamercommissie-onderzoek het grootst kan zijn.

De Rekenkamercommissie heeft begin 2019 twee onderzoeken aangeboden aan de AV. Ook heeft de RKC in 2019 twee onderzoeken opgestart, die beiden zijn aangeboden aan de AV. In dit jaarverslag is beschreven welke conclusies en aanbevelingen dat heeft opgeleverd en wat er met de aanbevelingen uit eerdere onderzoeken is gedaan.

De Rekenkamercommissie is gestart met het maken van een werkplan 2019, zoals dat op basis van het aangepaste onderzoeksprotocol is voorgeschreven. Dit werkplan is op 18 december 2018 besproken met de AV.

Een rekenkameronderzoek heeft een lange doorlooptijd. Dit heeft vaak niet zozeer te maken met het onderzoek zelf, maar vooral met de zorgvuldigheid die in acht wordt genomen als het gaat om het principe van hoor- en wederhoor en het op de juiste momenten in het proces betrekken van de organisatie en het bestuur. De RKC streeft ernaar om de doorlooptijd zo kort mogelijk te hebben, maar kiest altijd kwaliteit en zorgvuldigheid boven snelheid. Om toch voldoende onderzoeken te kunnen doen, streeft de RKC er naar meerdere onderzoeken tegelijk te doen.

Op de [website van Waterschap Zuiderzeeland](#) zijn de onderzoeksrapporten en jaarverslagen van de RKC te vinden. Nadere informatie over de missie en de taak van de RKC is opgenomen in bijlage 1.

In 2019 heeft de RKC stilgestaan bij haar eigen functioneren, mede in relatie tot de nieuwe werkwijze als gevolg van het herziene protocol. De uitkomsten van deze zelfevaluatie helpen om de eigen werkwijze te verbeteren.

RKC-leden

De heer A. Kolmer is op 7 mei 2019 herbenoemd voor zijn tweede termijn. Het rooster van aftreden van de RKC leden is in de bijlage op de laatste pagina weergegeven.

1.2 Wat hebben we gedaan in 2019?

Onderstaand een overzicht van de in 2019 aan de AV uitgebrachte rapporten:

- Samenwerking tussen het Waterschap Zuiderzeeland en gebiedspartners (AV 6 februari 2019)
- Literatuurstudie Verbonden partijen (AV 6 februari 2019)
- Digitale Veiligheid (AV 29 november 2019)
- Grip op Oosterwold (AV 17 december 2019)

Afgeronde onderzoeken

Vooronderzoek Samenwerking tussen het Waterschap Zuiderzeeland en gebiedspartners

Gelet op de breedte van het onderwerp ten aanzien van samenwerking, heeft de RKC een *vooronderzoek* uitgevoerd naar de samenwerking van Waterschap Zuiderzeeland met gemeenten, provincie en Rijkswaterstaat. Het vooronderzoek was gericht op het verkennen van de huidige situatie.

Uit het vooronderzoek blijkt dat partijen waar het waterschap mee samenwerkt, over het algemeen positief zijn over deze samenwerking. Het is echter niet altijd scherp in beeld met welk doel de samenwerking is gestart, wat de resultaten moeten zijn en onder welke voorwaarden deze gerealiseerd moeten worden. In de aanbestedingsbrief concludeert de RKC: *"De in 2012 door de AV vastgestelde samenwerkingsstrategie blijkt in de praktijk amper als richtinggevend kader te worden gebruikt bij het aangaan en vormgeven van en sturing geven aan samenwerkingen."* Het vooronderzoek is in 2018 uitgevoerd door Partners&Pröpper en is op 6 februari 2019 besproken in de AV.

Literatuurstudie Verbonden partijen

De literatuurstudie Verbonden partijen is in 2018 uitgevoerd door Pro Facto en is op 6 februari 2019 besproken in de AV. In de aanbestedingsbrief voor de AV staat de volgende samenvatting: *"De RKC heeft een literatuurstudie laten verrichten naar bestaand (rekenkamer)onderzoek over verbonden partijen, dat veelal werd uitgevoerd in opdracht van rekenkamercommissies van gemeenten en waterschappen. De geraadpleegde onderzoeken gaan bijna uitsluitend over de sturingsmogelijkheden van raden/AV's, waarbij wordt ingegaan op kaderstelling, betrokkenheid van de gemeenteraad/het algemeen bestuur, risicomanagement en informatievoorziening. De conclusies van die studies zijn veelal eensluidend: die sturingsmogelijkheden zijn niet erg duidelijk en/of worden niet effectief gebruikt. De RKC vindt de uitkomsten van deze literatuurstudie bruikbaar voor het waterschap Zuiderzeeland en ziet geen aanleiding om aan te nemen dat de uitkomst van een vergelijkbare studie voor Zuiderzeeland heel anders zou zijn."*

Digitale veiligheid

De RKC heeft het rapport Digitale veiligheid op 29 november 2019 aangeboden aan de AV, met de uitkomsten als volgt samengevat in de aanbiedingsbrief: *“De Rekenkamercommissie heeft Hoffmann gevraagd een onderzoek uit te voeren naar de digitale veiligheid van de werkprocessen binnen het waterschap. Om een gedegen beeld te krijgen van de aanwezige kwetsbaarheden is tijdens het onderzoek het beveiligingsniveau van zowel de organisatie, de techniek (ICT) als de mens onderzocht. Op basis van de bevindingen zijn de daarmee samenhangende risico’s en de concreet uitvoerbare verbetermogelijkheden (aanbevelingen) in kaart gebracht.*

Op alle drie de aspecten: organisatie, techniek en mens, waarop onderzoek heeft plaatsgevonden, zijn bevindingen gedaan en is geconstateerd dat verbetering nodig is om de digitale veiligheid te vergroten. Hiertoe zijn in de rapportage aanbevelingen gedaan. Wij adviseren de aanbevelingen en de aanbevelingen uit de eerder uitgevoerde audits en 0-metingen vanuit het Waterschapshuis over te nemen in het op te stellen jaarplan voor Security en privacy.”

Grip op Oosterwold

Het onderzoek is begin 2019 uitgevoerd. De vraag die de AV aan de RKC had meegegeven ten aanzien van Oosterwold, luidde:

Welke rol heeft het waterschap tot op heden in het project Oosterwold gespeeld, op welke wijze heeft de AV invulling gegeven aan haar kaderstellende en controlerende rol en welke lessen kunnen hieruit voor de toekomst worden getrokken?

De afronding van het onderzoek heeft, in plaats van in de zomer van 2019, plaatsgevonden in december 2019. De nieuwe gegevens en nieuwe inzichten, die volgden uit het ambtelijk wederhoor, lagen ten grondslag aan deze vertraging. De RKC heeft de AV in september 2019 schriftelijk ingelicht over deze vertraging. De uitkomsten van het onderzoek zijn door de RKC als volgt samengevat in de aanbiedingsbrief, die de AV op 17 december 2019 heeft besproken:

“Oosterwold is door de organisatie lange tijd beschouwd als een regulier uitvoeringsproject dat onder verantwoordelijkheid van DenH wordt uitgevoerd. Uit het onderzoek komt echter naar voren, dat de onorthodoxe aanpak van gebiedsontwikkeling risico’s met zich meebrengt ten aanzien van budget, waterkwaliteit en imagoschade. Aard en belang van deze risico’s werden tijdens de uitvoering van het project steeds duidelijker.

Onze conclusie is dat het college van DenH de AV daarin zeer beperkt heeft meegenomen, waardoor de AV niet goed en tijdig is geïnformeerd en dus haar kaderstellende en controlerende rol niet naar behoren heeft kunnen vervullen. De AV op haar beurt heeft, afgezien van het stellen van informatieve vragen, geen gebruik gemaakt van de beschikbare instrumenten om deze rol wel krachtiger in te vullen.

Het onderzoek van de rekenkamercommissie beslaat de periode tot 1 april 2019. Uit de bestuurlijke reactie blijkt dat de organisatie nu werkt aan risicobeheersing en daarvoor ook maatregelen treft. Het is aan de AV om te beoordelen of zij zich adequaat en in voldoende mate geïnformeerd weet om weloverwogen keuzes te maken."

Werkplan 2020

De RKC is gestart met het opstellen van haar jaarlijks werkplan. De AV is daartoe eind 2019 door de RKC uitgenodigd onderzoeksonderwerpen aan te leveren voor het werkplan 2020. Vanuit de AV en vanuit de RKC zijn een aantal onderzoeksuggesties naar voren gekomen:

1. KRW-ambitie en -inspanningen
2. Zicht op waterkwaliteit
3. Publieksparticipatie: wat zijn de doelstellingen, wat doen we al, hoe monitoren we dat?
4. Evaluatie Masterplan Duurzame Energie (in relatie tot de RES)

De RKC heeft vervolgens een concept werkplan opgesteld, dat begin 2020 met de AV wordt besproken. Ook eerdere onderzoeksuggesties die niet zijn opgepakt, zijn opnieuw bekeken als potentiële onderzoeksonderwerpen.

1.3 Wat heeft het gekost?

In 2019 zijn twee bureaus (Necker van Naem en Hoffmann) ingeschakeld voor respectievelijk de onderzoeken 'Grip op Oosterwold' en 'Digitale Veiligheid'. Ten aanzien van het Onderzoek Oosterwold is in 2019 een bedrag van € 23.546,60 betaald, en ten aanzien van 'Digitale Veiligheid' is een bedrag van € 24.298,31 betaald. Totaal komt dit neer op een bedrag van (afgerond) € 47.845,-.

Tabel 1. Verantwoording Rekenkamercommissie 2019

	Begroting 2019	Gerealiseerd 2019	Vershil begroting t.o.v. gerealiseerd
Personeel derden	€ 15.000,-	0,-	€ 15.000,-
Diensten derden*	€ 70.000,-	€ 55.164,-	€14.836,-
Totale kosten 2019	€ 85.000,-	€ 55.164,-	€ 29.836,-

*Diensten derden 2019	
Contributie NVVR en deelname congres	€ 738,-
Onderzoeken externe bureaus	€ 47.845,-
Vergoedingen leden	€ 6.581,-
Totaal	€ 55.164,-

2. Navolging eerder aangeboden RKC-onderzoeken

2.1 Navolging Vergunningverlening en handhaving (AV 1 juni 2017)

Op 7 mei 2019 heeft de AV kennisgenomen van het Uitvoeringsprogramma Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving 2019. In de begeleidende AV-oplegger is de AV door het college als volgt geïnformeerd over de uitvoering van de aanbevelingen van de RKC, die in 2017 zijn gedaan aan de AV:

"Door de Rekenkamercommissie van Waterschap Zuiderzeeland (RKC) is onderzocht "In hoeverre vergunningverlening en handhaving doelmatig en doeltreffend wordt uitgevoerd en welk beeld de realisatie van de door de Algemene Vergadering (AV) benoemde beleidsdoelen geeft".

Door de Interbestuurlijk toezichthouder, provincie Flevoland, worden onze toezichts- en handhavingstaken op het gebied van het omgevingsrecht eveneens getoetst. Beoordeeld is of Waterschap Zuiderzeeland de processen bij deze taken volgens de wettelijke vereisten heeft ingericht, zoals bedoeld in de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (hoofdstuk 5) en het daarbij horende Besluit omgevingsrecht (Bor) (hoofdstuk 7) en de Ministeriële regeling omgevingsrecht (hoofdstuk 10). Dit zijn de procescriteria Wet VTH, ook bekend als de BIG-8 cyclus.

Door zowel de RKC als de interbestuurlijk toezichthouder is gesteld dat Vergunningverlening en Handhaving goed op orde zijn. Beide partijen hebben een beperkt aantal soortgelijke aanbevelingen geformuleerd. De AV heeft de aanbevelingen van de RKC overgenomen en het college van Dijkgraaf en Heemraden gevraagd invulling te geven aan de aanbevelingen van de RKC.

Aanbevelingen Rekenkamercommissie:

*"Formuleer outputdoelen voor vergunningverlening, dus doelen die niet gericht zijn op de interne procedures en werkwijzen maar op een te realiseren resultaat."
"Specificeer en concretiseer wat de beoogde maatschappelijke effecten (primaire doelen) van vergunningverlening en (toezicht en) handhaving zijn, bepaal de uitgangssituatie en stel jaarlijks de realisatie van de primaire doelen vast".*

Aanbeveling Interbestuurlijk toezichthouder:

Een verdere aanbeveling van de Interbestuurlijk toezichthouder, Provincie Flevoland, is het beter inzichtelijk maken van de benodigde middelen voor de gestelde doelen, zoals bedoeld in artikel 7.5 van het Bor.

Met de beleidsnotitie "Indicatoren VTH Waterveiligheid, Voldoende water en Schoon water is invulling gegeven aan de bovenstaande aanbevelingen. Op 5 maart 2019 heeft het college van Dijkgraaf en Heemraden deze beleidsnotitie vastgesteld als aanvullend uitvoeringsbeleid."

2.2 Navolging Investeringsprojecten (AV 20 april 2017)

De Algemene Vergadering is naar aanleiding van het rapport zelf aan de slag gegaan met de uitwerking van de aanbevelingen van de RKC. Op 24 april 2018 is in de AV een Initiatiefvoorstel behandeld van de AV-werkgroep investeringen. De AV heeft besloten vervolg te geven aan het RKC rapport investeringsprojecten door in te stemmen met de aanbevelingen van de AV-werkgroep investeringen:

- a. Een goed begin is het halve werk

- b. Stuur vanuit overzicht en inzicht
- c. Maak gericht keuzes waarop en wanneer te sturen
- d. Versterk de verantwoordingsinformatie met bijsturinginformatie
- e. Scheid besluitvormingsinformatie van overige informatie

Het college van DenH heeft van de AV de opdracht gekregen om deze aanbevelingen te verwerken in de P&C-instrumenten en waar nodig te komen met een voorstel voor aanpassing van beleidskaders voor investeringen.

2.3 Navolging Literatuurstudie Verbonden partijen (AV 6 februari 2019)

De concept-termijnagenda 2020 is op 17 december 2019 beeldvormend besproken in de AV. Hierin staat aangekondigd dat het college, naar aanleiding van het rapport van de RKC, de AV zal voorstellen een Nota verbonden partijen vast te stellen. De planning is dat dit document, in het tweede kwartaal van 2020, ter besluitvorming zal worden voorgelegd aan de AV.

2.4 Navolging Samenwerking tussen het Waterschap Zuiderzeeland en gebiedspartners (AV 6 februari 2019)

De concept-termijnagenda 2020 is op 17 december 2019 beeldvormend besproken in de AV. Hierin staat aangekondigd dat het college, naar aanleiding van het rapport van de RKC, de AV zal voorstellen om de samenwerkingsstrategie te herijken. De planning is dat dit document in het tweede kwartaal van 2020 beeldvormend zal worden besproken met de AV, waarna de besluitvorming in het vierde kwartaal van 2020 zal plaatsvinden.

BIJLAGE | 1

MISSIE EN TAAK VAN DE REKENKAMERCOMMISSIE

De taak van de RKC is het (laten) uitvoeren van onafhankelijk en deskundig onderzoek en op basis van de conclusies en bevindingen van dit onderzoek aanbevelingen te geven aan de AV. Dit onderzoek is gericht op:

- Doelmatigheid van beleid: zijn de prestaties met zo gering mogelijke inzet van middelen bereikt?
- Doeltreffendheid van beleid: zijn de beoogde maatschappelijke effecten van het beleid ook daadwerkelijk behaald?
- Rechtmatigheid: is de uitvoering in overeenstemming met de geldende wet- en regelgeving en besluiten van de AV?

DOEL VAN DE ONDERZOEKEN

Het doel van de onderzoeken van de RKC is het versterken van het lerend vermogen van Waterschap Zuiderzeeland, waardoor de AV beter haar kaderstellende en controlerende rol kan vervullen. De onderzoeken dienen inzicht te bieden in de prestaties van Waterschap Zuiderzeeland en waar nodig worden aanbevelingen voor de toekomst geformuleerd. De onderzoeken zijn gericht op het door het waterschapsbestuur gevoerde bestuur.

UITGANGSPUNTEN

De RKC hanteert de volgende drie uitgangspunten bij haar onderzoek:

1. Zorgvuldigheid: betrouwbaarheid en volledigheid bij de verzameling van feiten op basis van de onderzoeksvragen;
2. Objectiviteit: objectieve en gedegen analyse van de feiten;
3. Transparante oordeelsvorming: analyse van feiten aan de hand van een expliciet normenkader, conclusies op basis van deze analyse.

BIJLAGE | 2

PUBLICATIES VAN DE REKENKAMERCOMMISSIE

De Rekenkamercommissie van Waterschap Zuiderzeeland is ingesteld in 2009.

Aan de AV uitgebrachte rapporten:

2010

Voortgang IBA-beleid in beeld

2012

Profijt van Subsidiebeleid
Risiko's en Weerstandsvermogen

2013

Begroten en Werkelijkheid
Doelmatigheid en Doeltreffendheid Afdeling Ingenieursbureau 2009- 2012

2014

Geen onderzoek, ivm herijking RKC

2015

Naar meer grip op ICT

2016

Doel en effectiviteit van duurzame oevers bij Waterschap Zuiderzeeland

2017

Vergunningverlening en handhaving
Investeringsprojecten
Evaluatie werkwijze RKC

2018

Uitwerking evaluatie werkwijze RKC

2019

Literatuurstudie Verbonden partijen
Samenwerking tussen het Waterschap Zuiderzeeland en gebiedspartners
Digitale veiligheid
Grip op Oosterwold

Rekenkamercommissie van Waterschap Zuiderzeeland

Voorzitter

M. Buitenkamp

Leden:

M.F.J. Bakker

R.A. van de Putte

A. Kolmer

J.J. Ottens

Ambtelijk secretaris:

J. Van As

Postadres:

Postbus 229, 8200 AE Lelystad

Telefoon:

06 1503 7111

Website:

https://www.zuiderzeeland.nl/over_ons/bestuur-0/rekenkamercommissie-0/

Rooster van aftreden:

	Benoemd op	Herbenoeming	2^e herbenoeming	Einde zittingsduur
Externe leden				
M. Buitenkamp	27 mei 2014	29 mei 2018	Nvt	29 mei 2022
M.F.J. Bakker	3 juli 2018	3 juli 2022	Nvt	3 juli 2026
R.A. van de Putte	27 mei 2014	29 mei 2018	Nvt	27 mei 2021
Interne (AV-)leden				
A. Kolmer	20 april 2017	7 mei 2019	7 mei 2021	7 mei 2023
J.J. Ottens	29 mei 2018	29 mei 2020	29 mei 2022	29 mei 2024